

Samenvatting van het afstudeerrapport:

“Rondhout van de bovenste plank: optimalisatie van de houtoogst op Landgoed De Utrecht”

De rentmeester van ASR Landgoed De Utrecht verwacht de komende jaren dalende opbrengsten uit de houtoogst door omvormingen van productiebos naar natuurtypes en terugvallende subsidies voor bos- en natuurbeheer. Om de verwachte financiële terugval te beperken, zal onderzocht moeten worden of en op welke manier de opbrengsten uit de houtoogst verhoogd kunnen worden door de sortimentsverdeling aan te passen. Om tot een optimalisatie van de houtoogst te komen is de huidige situatie van het landgoed in kaart gebracht voor de waardedragende boomsoorten middels interviews, twee houtmeetkundige inventarisaties, de oogstadministratie en een literatuurstudie. Daarna zijn de verzamelde gegevens verwerkt tot een aantal optimalisatiekansen en zijn deze kansen uitgewerkt tot een optimalisatie van het huidige beheer en een optimalisatie van een aangepast beheer, inclusief financiële onderbouwing door middel van de financiële omloop. In vergelijking met de opbrengsttabellen vertonen Corsicaanse den en douglas een goede groei (groeiklasse 14) en grove den een gemiddelde tot goede groei (groeiklasse 8). De huidige afnemer (Houthandel Van Dal) koop het hout grotendeels marktconform doordat periodiek een inschrijving met meerdere aannemers plaats vindt. Terreinbeherende instanties in de nabije omgeving van Landgoed De Utrecht zijn in meer of mindere mate allemaal bezig zijn met het produceren van rondhout (vooral Corsicaanse den, douglas en grove den) voor de verkoop. Dit hout wordt op de regionale houtmarkt in de sortimenten langhout, zaaghout en bulkhout (vezelhout, OSB-hout en kisthout) verhandeld. De omliggende instanties oogsten over het algemeen een groter deel bulkhout dan langhout of zaaghout. Hier zou landgoed De Utrecht op in kunnen spelen. Het zou een toegevoegde waarde hebben om de bulksortimenten als aparte partijen te verkopen. Zo speelt men in op de marktwerkingen en contracten tussen afnemers en verwerkers van rondhout. Een nadeel van wisselende en meerdere aannemers is dat het meer toezicht en dus meer kosten met zich mee brengt. Verder kan men door de huidige beheerscyclus van zes jaar aan te houden, maar de roulatie op vijf jaar te zetten een “leeg” jaar aanbrengen, waarnaar partijen doorgeschoven kunnen worden. Dit heeft als voordeel dat wanneer slechte houtprijzen zich voordoen (bijvoorbeeld na een storm), de negatieve invloed op de staande opstand (mogelijke groeibeperking) geminimaliseerd kan worden en de druk om toch te oogsten verminderd is. Tenslotte kan op het landgoed meer rondhout geoogst worden zonder het behoud van het bos in gevaar te brengen, want met een gemiddelde houtoogst van 3600 m^3 per jaar over de laatste vijf beheersperioden zit het landgoed ruim onder de 7200 m^3 die jaarlijks (met bosbehoud op lange termijn) binnen het landgoed geoogst zou kunnen worden. Momenteel vindt in het grootste gedeelte van de bossen op het landgoed hoogdunning plaats. In dit onderzoek is tevens gekeken naar een aangepast beheer, de zogenaamde elitedunning. Bij de elitedunning worden in een vroeg stadium (circa zeventien jaar) permanente dunningspaden aangelegd op 20 m hart tot hart. Daarna worden bij een leeftijd van circa 20 jaar 60 bomen geselecteerd op vitaliteit, rechtheid (kaarsrecht) en de afwezigheid van schade/fouten. Deze bomen worden in het jaar van de selectie voor 100 % vrij gesteld en vervolgens opgesnoeid. Hierna wordt een dunningscyclus van drie jaar aangehouden waarbij bij alle dunningen enkel de elitebomen voor 100 % vrij worden gesteld. Dit beheer leidt bij de soorten Corsicaanse den en grove den tot de meest rendabelere sortimentsverdeling wanneer Corsicaanse den tot 4 m en grove den tot 6 m opgesnoeid wordt. Deze uitkomst geldt enkel voor gronden met voor Nederland (boven)gemiddelde groei. Bij douglas is hoogdunning rendabeler dan de elitedunning vanwege de hoge opsnoeikosten en het hoge volume van de staande opstand.